

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden Május' 21-dik napján, 1816-dik esztendőben.

Nagy Britannia.

A' Régens Princz leánya Karolina koronaörökös Hertzegasszony' és a' Sack- sen - Coburgi Leopold Princz' menyegzője, Május' 21-dikán estvéli 9 óraker, Londonban a' Carlton-House-i palotában, melyben most a' Régens Princz lakik, a' Királynénak, a' Régens Princz- nek, a' Királyi familia' minden Londonban lévő tagjainak, a' külső Ministereknek, Kö- veteknek 's feleségeiknek, 's az Angliai Ministerium' tagjainak és a' Státus' nagy tisztjeinek jelenlétekbén, véghez ment, ilyen pompával: —

A' népnek véghetetlen sokasága úgy ellepte reggeltől fogva a' Pall-Mall nevű 's azon egyéb utzákat, mellyek a' Princz' szállása, 's a' Sz. Jamesi palota, a' hol a' Királyné, 's a' Clarence-House felé, a' hol Princz Coburg voltak szállva, esnek, hogy két Politziai tisztviselőnek 's 50 Politziai kato- nának elég dolga volt, hogy az ezen kasté- lyok felé menő hintóknak elég útát tsinál- hassanak az emberek között.

A' Régens Princznél fényes ebéd volt. A' Menyasszony a' Királynénál ebédelt, Augusta, Ersébet, és Mária Királyi Her- tzegasszonyokkal. Négy óraker ült ebéd- bez. Ebéd után ugyan ezen palotában vet- e-fel a' menyegzői gazdag ruhát,

Princz Coburg is ebédhez ült ha- todfél óraker néhány személyekkel, kiket előre meghívattatott volt, a' maga szállá- sán. A' szállása körül összegyülekezve lé- vő népnek néhány versben megmútatta ma- gát az útfelé lévő folyosón, 's mind' an- nyiszor egeket hasogató örömláttással fogadtatott, mellyet a' Princz is mind' an- nyiszor érzékeny felindulásának kinyilat- koztatásával 's köszönetével viszonozott. Kilentzédfél óraker hintóba ülven, hogy a' Régens Princzhez esketőre menyen, a' nép ki akarta fogni szekere elől a' lovakat, 's maga akarta azt huzni, de a' megtörtén- hető szerentsétlenségeknek szemei eleibe való terjesztése által lebeszéltek rolla; ha- nem az örvendező kiáltozás a' hol a' Princz elment, oly nagy volt, hogy már nagyobb nem lehetett.

Nyoltz óraker a' Királyné is megje- lent a' leányaival a' Régens Princznél, a' hol Princz Coburggal és az Orleánsi (Frantzia Királyi) Princzel egygyütt, a' Ré- gens Princz' kabinéjtébe bévezettetett. Az alatt a' Menyasszony is megjelent ezen ka- binétben. —

Esketésre a' piros rósaszín karmasinos pa- lota volt felkészítettve. Egy oltár volt ben- ne felállittatva, 's a' Sz. Jamesi Udvari tem- plomból ide hozatott szent készületekkel megrakattatva. Minekutána ezen palotá- ban a' feljebb említett fő személyek a'

szokásban lévő Udvari rendtartások szerint való módon az őket illető helyeket elfoglalták volna, a' Fő Kamarás úr a' kabinetbe bémenvén, kivizelte onnét Princz Coburgot az Oltár' eleibe. A' Menyaszszonyt az atyának a' Régens Princznek egygyik öttse a' Clarencei Hertzeg' vezette-ki az Oltárhoz. Az esketést a' Canterburyi Érsek vitte véghez. A' Királyné az Oltár' mellett jobb felől egy karos székben ült. Az esketést a' jelenlevőknek szerentsekívánások köszöntése bérekesztvén, mind ezek után karon fogta a' Vőlegény a' Menyaszszonyt, 's hintóba ültetvén, kiment velle a' Yorki Hertzeg' falusi jószágára Oatlandba. A' Toweri és Sz. Jamesi ágyuk' dörögtek, a' Londoni Polgármester pedig a' közönség' tanátsa' tagjait azonnal öszszehívatta, hogy az új házasságért szerentsekívánó irást votizáljanak a' Régens Princzhez.

Az a' kérő levél, melyet a' Londoni közönség' tanátsa a' Régens Princzhez küldött azért, hogy álljon-bé a' három Monarkháknak szent Szövetségebe, ilyen kifejezésekkel van készítettve: —

„Azon szenvedések által, mellyeket az egész pallérozott világra az utolsó hadakozás kiterjesztett, mellyen megillettévén, 's megértvén azt, hogy a' Nagy Britannia' három Felsőes Szövetségesei az Austriai, 's az Orosz Császár, és Prussus Király ö Felsőgek egygyütt olyan kötésre léptek, melly által az egész világ előtt költönösön arra kötelezik magokat, hogy az isteni gondviselés által reájok bizatott hatalomnak gyakorlásában 's a' magok más Hatalmasságok eránt való minden nemű teledeteikben, semmi egyéb vezérő principiumot nem esmérnek a' kereszténységnek azon felséges tudományánál, melly arra tanítja a' Fejedelmeket, hogy az igazságot, könyörületességet, embertársaink' szeretetét, 's a' békességet a' földnek színpén miképpen terjesszék-el, 's a' melly kötésekben ezen Monarkhák a' több Ha-

talmasságokat is meghívták, hogy ezen felséges célra magokat ö véllék tsatolják öszsz: meghatározta London városának tanátsa, hogy a' Régens Princz' ábai' eleibe egy igen alázatos kérő levelet tegyen-le, arra kérvén legmélyebb tisztelettel ö Királyi Hertzességét, hogy azemlített Szent Kötésbe, kegyesen álljon bé.“

Április' 26-dikán azt javasolta a' Parlamentum' alsó házában Newport nevű tag, hogy egy alázatos irást kell a' Régens Princzhez küldeni, 's eleibe kell terjeszteni: hogy annak szemlélése mellett, hogy Irlandiában békesség idején 25 ezer emberekből álló fegyveres sereget kellessék tartani, nem lehet, hogy az alsó ház ezen országnak állapotját, a' melly a' Nagy Britanniai birodalomnak ily fontos részétteszi, felettébb keservesnek és igen szerentsétlennek ne tartsa; hogy az alsó ház, a' maga köteletségének érzése által indítván, a' maga figyelmetességét ezen tárgyra fordította, melyre nézve azt kívánja, hogy velle azon dokumentumok, mellyekből Irandia' szerentsétlenségeinek kiterjedését által látni, 's azon okokat, mellyekből ezek a' szerentsétlenségek származnak, kitanúlni lehessen, közöltessenek; és hogy ez a' ház, minekutánna a' Bétöltető Hatalomnak (a' Ministeriumnak) a' békesség' fenntartására szükségesképpen megkivántató eszközöket határozott volna, maga már most azoknak az eszközöknek megvisségálásában kéntelenítettik foglalatoskodni. a' mellyek által ezt a' szerentsétlen országot (Irlandiát) a' maga zürzavaros állapotjából kiragadni lehessen.“ — Newport nem kereste ezen alkalmatossággal az Irlandiában uralkodó zürzavaros állapotnak okát egyébben, hanem tsak a' kormányozás' főbb tisztjeivel való nagyon elterjedett meg nem élégedésben, vagy azok miatt való békételenkedésben.

Peel Robert az Irlandiai Státustitoknok azt mondotta, hogy nem jól van feltéve a' jóvallás; jobb leszsz így: — „Egy

alázatos kérés irást kell által adni a' Régens Prinzenek azért — 1) ször, hogy az a' nagy bánkodás kifejeztessék, melyet az okoz ezen háznak, hogy Irlandiának belső állapotja azt kívánja, hogy ott békeség idején is egy számos armádát kellenség tartani, a' törvényeknek betölttetésére és a' tsendességnek fenntartására — 2) ször, hogy ő Királyi Hertzegsége megkértesse, hogy méltóztatson, megparantsolni, hogy azon nyughatatlanságoknak minémüségéről és kiterjedéséről, a' mellyek Irlandiában kiütöttek, valamint szintén azokról az eszközökről is, mellyeket az Országlószék ezen nyughatatlanságokra nézve elő vétetett, terjeszsenek egy elő adást ezen alsó ház eleibe.

Hosszas disputálás után, melly ezen ülésnek végéig tartott, helybe hagyatott, 187 voksokkal 105 ellen, a' Peel' megjobbítása.

Minekutánna a' Parlamentum a' Bonaparte' őriztetését illető projektumot meghatározta, a' felső házban Lord Holland, a' ki ezen projektum ellen a' tanácskozás alatt is sokat beszéllett volt, ilyen protestálást tett-le: — „En nem hagyom helybe azokat az eszközöket, mellyek ezen projektumban jóvaltatnak, 's a' mellyeknek tovább való fennállása ez által megengedtetik, a' nélkül, hogy annak a' személynek, kit ez a' projektum illet, characteréről 's az ő régibb időkbéli magyarságeről valamit szollanék. Egy fogságra esett idegen fő embert, a' ki minckutánna a' maga hatalmát letette, a' Britannusok' nagy lelküségébe helyheztervén bizodalját, magát inkább nekünk, mint más ellenségeinek adta által, számkivetésbe küldeni és meszse földön való fogságban tartani, illetlen egy nagy népnek nagylelküségéhez; 's azok a' kötések, mellyek által mi, azután hogy magát nekünk által adta, magunkat arra köteleztük, hogy őtet azoknak a' Monárkháknak akarajtok szerint, kiknek ő magát soha által nem adta, fog-

ságban tartjuk: nekem mind ezek, az igazsággal ellenkezni, és telyességgel nem valamelly haszon 's kénytelenség által okozatni látszanak.“

Hasonló protestálást adott-bé ugyan ezen dolog, tudni illik a' Bonaparte' fogságban való tartatása ellen, a' Király' 6-ik fia a' Sussexi Hertzeg is.

Wellasley nevű hajó Mártzius' elején jöven vissza a' Napkeleti Indiai tengerekről, birt hozott Szent Ilona szigeteről is. Semmi újság nem történt a' szigeten; mindenk nagy tsendességben voltak. Bonaparte legjobb gondviselés alatt tartatott a' maga Longwood nevű új lakhelyén.

A' Napkeleti Indiai tudósítások szerint, ott az Anglusok egy új és igen nevezetes utat találtak magoknak a' kereskedésre. Himmaleh nevű hegyeken által Tatár országba kezdetek bójárni, a' hova világos és minden féle eleven színű posztót és materiát hordván-bé jó nyereséggel, magok moschust, gummit, lo átot, 's egyéb ilyen betses kereskedésbéli czikkeket hoznak vissza önnét. Mint mondják pénz is bőséggel van ott.

Azokhoz a' környülállásokhoz, mellyeket ezen újságunk' elején a' Karollina a' Királyi Hertzegaszszony lakadalmáról irtunk, ide tétjük még a' Londoni újabb újságlevelekből a' következő megjegyzéseket: —

A' Királyi Hertzegaszszony az esketésben eleibe tétett minden kérdésekre olyan halható hangon felelt, hogy minden jelenlétök értették minden szavait. A' Princz nem felelt éppen oly halható hangon. Az esketésnek vége lévén, a' Hertzegaszszony a' maga atyjához fordulván azt megölelte, a' Királynénak a' maga nagy anyjának kezét megtsokolta, hasonlóképpen megtsokolta a' Királyné' leányainak tudni illik a' maga atyja' leány testvéreinek ortzáit is, ugyantsak az atya' fiú testvéreinek a' Princzeknek pedig a' kezeit szoritotta-meg

Ánglus módon, melly után a maga karját a' férje' karjába akasztván, ezzel egygyütt kísértelt a' szalából, 's mint már irtuk, bintoba ült velle, 's egygyütt kimentek az Oatlandi kastélyba.

Azt mondják, hogy ezen kastélyban egy hétig szándékoztak maradni az új házasok, 's az alatt semmiféle látogatót el nem fogadnak magoknál.

Május' 3-dikán engedelmet kért magának Minister Lord Castlereagh az alsó háztól arra, hogy terjeszthessen egy projektumot annak eleibe az eránt, hogy a' Király' kassáját illető rendelkezések vétetessenek vizsgáltság és új reguláztatás alá. Megmútatni iparkodott Lord Castlereagh, hogy a' Király' fizetése Angliában kissébb, mint akár melly más uralkodó háznak fizetése Európában, melynek az az oka, hogy nem csak a' Familia' tagjainak, tudni illik a' Királyi Princzeknek és Princzeknek fizetéseik abból adattatnak, hanem az idegen országokban lévő Ánglus Követek és a' Birák' fizetéseiknek, 's minden egyéb történetből első forduló költségeknél ebből a' kassából kell kitélni. Ennek a' kassának (a' Civillistának) az ország' törvényei szerint, 1,339,000 Font Sterlingekből (valami 15 millió forintokból) kellene állani. Pedig, ha a' feljebb mondott környúlásokat számba veszi az ember, 's még azt is meggondolja, hogy ugyan ezen kassa most két Királyt, tudni illik egygyet de facto, egygyet pedig de jure köteleztetik tartani, nem a' többől mint 409,000 font Sterlingekből (legfeljebb is 5 millió forintokból). Felvette Lord Castlereagh, hogy az Angliai Királyi Civillista telyességgel semmivel fellyül nem haladja a' Frantzia országi Királyi Civillistát; pedig a' Frantzia Királyi Princzek nem ebből a' kassából fizettetnek, mint az Angliai Princzek. A' Fr. Princzeknek mindeniknek különkülön kassája van, a' melyből fizettetnek. Utoljára meghívta a' Minister a' Parlamentumot,

hogy a' Királyi Udvarnál fennálló nagygyaldalkodást megesmervén, válaszsza-el ezen kassától azokat a' fizetéseket, a' mellyek nem egyenesek a' Királyi familia' szükségereire tétettetnek. — Tierney ugyan és Burdett tettek némely megjegyzéseket a' Lord Castlereagh beszédjére, de csak ugyan megengedte a' Parlamentum, hogy a' kívánt projektumot megfontoltatás vegett a' ház' eleibe terjeszthesse.

Frantzia Ország.

A' Párisi ujságokban ilyen tudósítás jött-ki Május' 9-dik napján: —

„A' Grenobléből érkezett kivaltaszerént való jelentések egy esztelen próbatételről tesznek emlékezetet, melyre ott valami lázszatók vetemedtek, de a' melly az Előljáróknak iparkodása 's a' katonaságnak 's nemzeti örzőknek bátorsága 's hűséges magaviselete által, zszonnal elnyomatott. —

„Néhány napoktól fogva bizonyos hírek keringettek széllyel az Isere-departamentjében, mellyek az előljáróknak figyelmettségét magokra vonván, nem soká világosabban kipuhattak 's kitanulták azt, hogy bizonyos elbótsátott katonaszemélyek a' Vicillei és Lamurei közönségekben, a' hol Bonaparte a' maga viszszajövelekor is legtöbb pártfogókra talált vala, a' parasztokat fellázasztották légyen, 's azon jártatják az eszeket, hogy Grenoble vára ellen egy próbát tegyenek! —

„Azt gondolták a' kik ezen feltételet főzték, hogy a' Grenoblei örző sereg a' Generális Donadieu vezérlése alatt elment onnét azon útnak fegyveresek által való megrakására, a' hol a' Hertzeg Berry' jövendőbéli elete' párja, Mársilia felől Páris felé a' maga menetelét fogja tartani. A' támadók, a' kik valami 1000-ren vagy 1200-an lehettek, Május' 4-dik napján estvéli 10 órakor valósággal megjelentek a' vár ellen: hanem Generális Donadieu már minden mozgásokrol előrg tudósítatra lévén, néhány fegyveres csoportokat a' vár

eleibe kiállított vala, a' mellyek, Éljen a' Király! kiáltozás mellett hirtelenséggel a' támadókra rohantak, 's őket vissza vevén valami 200-at elfogtak közzülök.

„Ez a' Frantziá vértnek kiontatására nézve nagyon sajnállásra méltó történet, néhány' gyávák' mesterkedésének a' resultatuma, kik által a' vak sokaság megsalattott. Azoknak a' foglyoknak vallástételeikből, a' kik megvizsgáltatás végett ítélőszék' eleibe állítottak, a' lázszatók közzül már két alacsony rangú fejeknek neveik kivilágosodtak; az egygyik, mint mondják, bizonyos Guillot nevű, félzsódra tétetve lévő, Ágyuzó Hadnagy; a' másik, valami magát már több e'ffele tselekedetei által is esmeretessé tett Didier nevű ember. —

„De egyéberánt ez a' lárma már egészen letsendesített, 's már most tsak az igasság' karjai fogják mind azt végre hajtani, a' mit a' katonaságnak fegyveres kézzel kellett elkezdni, 's a' t. —

„A' legutóbbi hivatalos jelentés is azt bizonyítja, hogy ez az egész szerentsetlen lárma, szerentsésen letsendesített. Azonközben tsakugyan rendeltettek ezen departamentomba több departamentomokból való Legiók is 400 lovassággal, nem azért, hogy a' tsendességet, melynek megzavarodása itt tsak egy szempillantatig tartott, helyre állítsák, hanem tsak hogy a' bűnösöknek szembetűnő megbüntettetése annál nagyobb bizonyossággal végrehajtatassék, 's azok a' közönségek, mellyekben a' támadás gerjesztett vala, katonai módon meg rakattassanak szállókkal.“

Az eddig volt, Belső dolgokra ügyelő Minister Vaublanc Státusministerré 's a' Királyi Titkos Tanács' tagjává tétettvén, helyébe Lainé, a' Követek kamarájának eddig való Elölülője neveztetett Belső Ministerré. — A' Fő Pétsetörző Barbé Marbois elbetegesedvén, ez a' hivatal ismét Dambray úrra, az ország' Fő Cancellaria

riusára bizattatott, a' ki azt ezelőtt is bírta; ugyantsak reá bizattatott az igasság' kiszolgáltatását illető ministeri foglalatosság is ideigvalóképpen, melynek folytatását hasonlóképpen felbe kellett szakasztani Barbé Marboisnak az ő eltebegedése miatt.

A' Memorial - religieux nevű újság azt erőssíti, hogy Generális Drouot, a' ki ifjúkorában papságra érzette volt hajlandónak lenni magát, meggondolkodván arra határozta magát, hogy vissza térjen a' maga régi hajlandóságának követésére, és Seminariumba akar menni.

Generális Camborne, a' halálos vádalól való feloldoztatás 's szabadon való bocsátatás után, elútozott Párisból Nantesbe, familiájának kebelébe.

Báró Geraumb felől bizonyos, így szollanak a' Párisi levelek, hogy egy időtfogva Laval mellett a' Port-de-Saluti Trappista klastromban van, és oly épületes kegyes életet él, hogy a' Szerzet igazgatója kéntelenítettik őtet eltartóztatni a' felettébb kemény penitenziatartástól.

Generális Bertrandot, a' ki Bonapartéval, feleségestül egygyütt Szent Ilona szigetén lakik, a' Párisban lévő első katona osztály' ítélőszéke Május' 7-dik napján halálra ítélte, in Contumaciam. — Hasonlót reménlettek történni Május' 11-dikén Gen. Lefebre-Desnouettes elis. — Marschal Moncey, ki a' Ney' processusában, az őtet mint legrégibb Marschalt illető előlülőséget fel nem vállalta, ezért hivatalából levettetvén fogságra ítéltetett, most a' Hami várban ül, a' hova vitték Travótot is.

B e t s.

A' szélesen kiterjedő, Cs. Kir. birodalomban a' mi dítösséges emlékezetű Császárnénknak Maria Ludovikának utolsó megtiszteltetésére mindenütt közönséges halotti pompával tétetett buzgó ájtatossá-

gok között, méltóképpen való említést érdemelvek a' Bétsi két Protestáns gyülekezetek által minden tőlök kitelhető szomorú pompával 's az ő bevett rendtartásaikkal megegyező módok szerént tétellett temetési solennitások is, mellyek az Evangelicusoknál e' folyó Májusnak 5-dik, a' Reformátusoknál pedig 12-dik napján mentek véghez. Mind két részről szépen felkészítették templomaikat. Belőlről egészen bévonták fekete posztóval. Az Evangelicusok nevezetesen megkülönböztettek magokat a' nállok szokásban lévő templomi szép muzsikálás és a' mellett való éneklések által, rész szerént és bizonyos időszakokban csak maga a' muzsikai kar különönn, részszerént pedig a' jelenlévő egész közönséggel együtt hallatván. Az éneklésnek végződésével, Fő Tisztelendő Superintendens 's ezen Ekklésia' első Prédikátora Wächter úr igen szép halotti beszédet mondott el, melyben előbb az idevultnek tündökös virtusairól emlékezven, megillető módon leirta halgatói előtt az emberi sorsnak közönséges mivoltát, a' melly alól ezen földnek legnagyobb fényességben élő hatalmasai között sincsen csak egy is kivételve. A' prédikáció után ismét elkezdődött az előbbeni szép muzsikálás és éneklés, mellyel az egész tisztelet-tétel bérekesztetett. — A' Reformátusoknál ezeknek Prédikátora Tiszt. Hausknecht úr mondott halotti szomorú beszédet; a' Szent írásnak 's név szerént a' Soltároknak ezen szavait választván beszédje tárgyának: *Olyan az ember ebben az életben, mint a' zöld fa, virágzik, mint egyéb virágok a' mezőn, ha szél jő rá, elenyészik 's a' többi.* A' közön-

ségnek a' lelkiekben való nagy épületjére szolgált az, hogy a' Károly 6 Cs. K. Hertzegsége elebe párja is jelen volt edes anyjával a' Nassau-Weilburgi övezegy Hertzegnével egyetemben a' híveknek ezen szent istentiszteletjeken 's halotti szomorú tisztelet tételjeken. Valamint Május 2-dikán az Evangelicusoknál úgy 12-dikén a' Reformátusoknál is, sokkal nagyobb számmal reszesülni kívántak ezen ajtatosságokban minden külömbseg nélkül minden rendű és sorsú hívek, hogy sem minnyájok a' templomban beférhettek volna. A' megilletés közönséges volt, 's egy újabb bizonyosságára szolgált annak, hogy melly nagy részvételt mutatassanak ezen fő városnak minden vallású lakosai minden külömbseg nélkül, mindkétben, a' mi az ő tisztelt Monarkhájoknak személyet 's ennek Felseges házat illeti.

Lotteriai sors-vonás. — Az Alsó Austriában Hirtenbergben lévő finum gyapott jónó manufaktúrának sorsvonás által való kijáoltzattatása véghez ment e' folyó Májusnak 18-dik napján. A' manufaktúrát magát, 8000 forintot kész pénzrel egyetemben, a' 471-dik számú sorszedula nyerte el. A' kész pénzbeli felesébb summákat a' következő számok nyerték-el. — A' 13,646 nyert 6000 — 5180 nyert 4000 — a' 13,216 nyert 2000 — a' 2646 nyert 1000 — a' következő hat, úgy mint: a' 2710; a' 9849; a' 14,294, a' 16,083, a' 19,978 és 20,881 számok között pedig mindenik nyert ötöt száz forintot. Minden nyéréseknek, valamint ezen nagyobbaknak, úgy az apróbbaknak is egész laistromát lehet találni nyomtatásban.

Május' 18-ik napján adtak Szász forint Huszaspénzért 344 1/3 forintot Váltótulában. Egy Császári aranyért 15 fl. 47 kr.